Idioma copte

El **copte** és la darrera etapa de la llengua egípcia parlada a Egipte des del segle III aC. Feia servir l'escriptura demòtica i l'alfabet copte. Aquest últim es basa sobretot en l'alfabet grec, amb la inclusió d'algunes lletres pròpies de l'escriptura demòtica utilitzades per a representar diversos sons no existents en grec. Com a llengua quotidiana va tenir l'apogeu en el període que va des del segle III fins al segle VI. Avui dia perdura només com a llengua litúrgica de l'Església Ortodoxa Copta.

Idioma copte

ⲘⲉⲧⲢⲉⲙ̀ⲛⲭⲏⲙⲓ, Μετ Ρεμνχημι *Met.Remenkēmi*

Tipus	llengua morta, llengua sacra, llengua i llengua extinta
Parlants	
	Llengua litúrgica
Parlants nadius	300 (2011)
Parlat a	Egipte (extingit)
Oficial a	Llengua litúrgica de l'Església Ortodoxa Copta
Autòcton de	egipcis
Classificació lingüística	
	llengües nostràtiques llengües afroasiàtiques llengües egípcies
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet copte
Institució de normalització	Institute of Coptology (en)
Nivell de vulnerabilitat	6 extint
Codis	
ISO 639-2	cop
ISO 639-3	cop (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=cop)
Glottolog	copt1239 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/copt1239)
Linguasphere	11-A (http://www.hortensj-garden.org/index.php?tnc=1&tr=lsr&nid=11-A)
Ethnologue.com	cop (http://www.ethnologue.com/language/cop)
UNESCO	8 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-8.html)
IETF	cop

Contingut

Història
Dialectes del copte
Lingüística
Gramàtica
Gènere i nombre gramaticals
Referències
Bibliografia
Enllaços externs
Vegeu també

Història

El copte va prendre gran nombre de préstecs del grec, la llengua oficial imposada pels ptolemeus; al segle V era la llengua utilitzada en la literatura de l'Alt Egipte.

Per als àrabs, que van conquerir Egipte al segle VII, les paraules egipci i cristià eren sinònimes. El mot Quibti era el gentilici egipci en llengua àrab i -quan la llengua egípcia va ser substituïda per l'àrab en els usos oficials, al segle XII, el mot restringí el significat a només la llengua i la religió cristiana. Fou a partir de llavors que la llengua copta va anar sent substituïda progressivament fins que acabà desapareixent com a llengua viva cap al segle XVIII. A partir d'aquest moment es va conservar només com a llengua litúrgica de l'Església monofisita Copta, que s'havia separat de l'Església Bizantina cap al segle V.

Els escrits més antics en copte són les cartes de sant Antoni Abat (251-356), l'anacoreta del desert. Durant els segles III i IV molts eclesiàstics van escriure en copte, entre els quals Pacomi, la regla monàstica del qual encara perdura en l'Església Ortodoxa Copta.

Dialectes del copte

Inscripció copta.

Els dos principals dialectes es corresponen aproximadament amb el Baix Egipte i l'Alt Egipte; aquests dos dialectes són:

- Bohaíric, dialecte principal del Baix Egipte. L'actual llengua copta litúrgica prové d'aquest dialecte.
- Sahídic, dialecte principal de l'Alt Egipte, que havia estat la variant particular de copte parlat a la ciutat de Tebes. La literatura copta més antiga coneguda té l'origen en el dialecte sahídic.

A més d'aquests dos dialectes principals n'hi ha altres de menors com el Fayum, que va perdurar fins al segle VIII, l'ajmímic (Ajmin) i el licopolità (Licòpolis).[1]

Lingüística

Gramàtica

El copte és l'única forma de l'antic idioma egipci de la qual coneixem -a través del grec- la pronunciació. Aquest fet té una enorme importància en la filologia egípcia.[2]

En la inflexió, el copte es caracteritza per la pèrdua de les terminacions verbals i nominals de l'egipci clàssic, cosa que el diferencia granment dels estadis més antics de la llengua egípcia. De fet el copte tendeix a representar certes relacions gramaticals per mitjà d'articles, preposicions i partícules en construccions analítiques enfront del sistema més sintètic i flexiu de l'egipci clàssic (de manera semblant al que va succeir en el pas del llatí a les llengües romàniques).

Gènere i nombre gramaticals

En copte hi ha dos possibles valors del gènere gramatical (masculí i femení) heretats de l'egipci clàssic. L'antiga terminació del femení en t va patir alguns canvis fonètics i en copte només apareix quan va seguida de certs sufixos possessius: ro 'boca', rō.k 'la boca'; he 'cos', hēt.f 'el seu cos'.

El copte va desenvolupar articles a partir dels demostratius de l'egipci clàssic, que no en tenia. Això és equivalent al que va passar en les llengües romàniques. De fet (tal com passa sovint en francès i alguna vegada en català) és l'article l'únic que permet reconèixer el gènere d'algunes paraules en copte. Les formes de l'article definit en singular són p-, pi, pe, per al masculí, i t-, tu, et, per al femení; per al plural hi una única forma en n-: rome 'home'/p-rome 'l'home'/n-rome 'els

homes'; p-ge 'la paraula'/ti.polis 'la ciutat', n-halate 'els ocells'. També és freqüent l'ús de l'"article" indefinit, inexistent com a tal en egipci clàssic. Aquest article va evolucionar a partir del numeral corresponent a l'1, ou: ei 'casa', ou-ii 'una casa', hen-ii 'unes cases'. El nombre, de manera similar al gènere, s'indica gairebé exclusivament per la forma de l'article precedent, ja que normalment l'arrel en plural no difereix de la del singular. No obstant això, de vegades l'arrel presenta formes diferents en singular i plural, com vestigis d'un canvi fonètic, diferent de les antigues formes:

> Hob 'cosa', hbēje 'coses'
> són (<classe. Sanu) 'germà', snēj (<classe. sanúwaw) 'germans'

Referències

1. Vegeu, per exemple, descripció de l'idioma copte (http://web.archive.org/20080420115621/www.geocities.com/linguaeimperii/Egyptian/coptic_es.html)
2. Proel: Gramàtica.

Bibliografia

- Antonio Loprieno: http://books.google.cat/books?id=5OkIeaxGg2sC&dq=Loprieno+Egyptian&printsec=frontcover&source=bn&hl=ca&ei=TtWcSc7iO6CeNcDUrJYF&sa=X&oi=book_result&resnu # PPR7, M1 Ancient Egyptian: A Linguistic Introduction, 2a edició, Cambridge University Press, 1995, ISBN 978-0-521-44849-9.
- Wolfgang Kosack: *Lehrbuch des Koptischen.Teil I:Koptische Grammatik.Teil II:Koptische Lesestücke*, Graz 1974.
- Wolfgang Kosack: *Der koptische Heiligenkalender. Deutsch - Koptisch - Arabisch nach den besten Quellen neu bearbeitet und vollständig herausgegeben mit Index Sanctorum koptischer Heiliger, Index der Namen auf Koptisch, Koptische Patriarchenliste, Geografische Liste*. Christoph Brunner, Berlin 2012, ISBN 978-3-9524018-4-2.
- Wolfgang Kosack: *Schenute von Atripe De judicio finale.* Papyruskodex 63000.IV im Museo Egizio di Torino. Einleitung, Textbearbeitung und Übersetzung herausgegeben von Wolfgang Kosack. Christoph Brunner, Berlin 2013, ISBN 978-3-9524018-5-9.
- Wolfgang Kosack: *Koptisches Handlexikon des Bohairischen.* Koptisch - Deutsch - Arabisch. Verlag Christoph Brunner, Basel 2013, ISBN 978-3-9524018-9-7.

Enllaços externs

- Pàgina de PROEL sobre la llengua copta (http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/afroasiati/copto).
- Descripció de la llengua copta (http://web.archive.org/20080420115621/www.geocities.com/linguaeimperii/Egyptian/coptic_es.html) a • imperii (http://www.geocities.com/linguaeimperii/Lingvæ).
- Poema Copte (http://pouemes.free.fr/traduction-best/poeme-copte.htm).

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Idioma copte***

Vegeu també

- Llengües egípcies

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Idioma_copte&oldid=24055282»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 11 jul 2020 a les 06:35.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.